

ἡ ἐπιζητούμενη ἀκριβὴς γνῶσις δὲν ἐπιτυγχάνεται εἰμὴ ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων ἀρχαίων συγγραφέων· αἰ-
ποτε δὲ ἡ ἐπιτυχία ἀποβαίνει ἐπὶ τὸ τερπνότερον καὶ
πληρέστερον, ἐξ αὐτῶν τῶν πηγῶν μᾶλλον ἢ ἐξ ἄλλο-
τρίων ἑτερογενῶν προκύπτουσα. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ὑπὸ ὁ-
λιγίστων ἐν Ἰταλίᾳ ἐννοεῖται καὶ μετὰ ταχύτητος
ἀναγινώσκεται ἡ τε Ἑλληνικὴ καὶ Λατινικὴ φωνή,
ὑπὸ ἐκείνων μάλιστα οἵτινες ἡ δι' ἰδίαν τέρψιν ἢ δι'
οἰωνδῆποτε ἄλλον σκοπὸν καταγίνονται εἰς τὴν ἀνά-
γνωσιν βιβλίων, διὰ ποῖον λόγον θέλομεν ἡμεῖς ἀρ-
νηθῆ ὅτι δὲν ὠφελεῖ αὐτοῖς, καὶ διὰ τὴν γνῶσιν ἀκό-
μη τῶν ἐμπεριλαμβανομένων, ἡ προμήθεια ἀξιολό-
γων μεταφράσεων ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Λατινικοῦ
ἐνῶ ἡ Γερμανία ὅσον ὀλιγωτέραν ἔχει ἀνάγκην, το-
σοῦτον ὑπερβάλλοντα ἔχει ἀριθμὸν μεταφράσεων
αἵτινες κατὰ τὴν ἡρόδουσαν αὐτῶν ἀξίαν ἐκτιμῶν-
ται τὰ μέγιστα; Ἡ δὲ θέσις τῆς Ἰταλίας κατὰ
ταύτην τὴν ἐποψὶν εἶναι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τούτων
κοινὴ μετὰ τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ μεθ' ὅλου
τοῦ κόσμου, ἐξαιρουμένης μόνον τῆς Γερμανίας, τῆς
Ὁλλανδίας, κατὰ τινα δὲ ἀναλογίαν τῆς Σουηκίας
καὶ τῆς Δανιμαρκίας.

Ἀλλὰ ἂν οὕτω εἶχον τὰ πράγματα ὥστε ἀπὸ τοῦ
καλῶς ἀνατεθραμμένου καὶ πεπαιδευμένου μέχρι
τοῦ γυναικείου φύλου πάντες ἀνεγίνωσκον Ἑλληνικὰ
καὶ Λατινικὰ (πρᾶγμα τοσοῦτον ἀπίθανον ὥστε νὰ τὸ
φαντασθῶμεν μόνον καταντᾷ γελοῖον), καὶ τότε
πάλιν αἱ ἐντελεῖς μεταφράσεις ἤθελον ἀποκτήσει τὴν
αὐτὴν ἀξίαν ἣν ἔχουσι τὰ κομψότερα ἀγάλματα καὶ
αἱ χαριέστεραι ζωγραφαίαι εἰς οὐδὲν χρήσιμα. Δέγω
δὲ εἰς οὐδὲν χρήσιμα ὅπως μεταχειρισθῶ τὴν συνήθη
φράσιν τῶν ἡμετέρων φιλοσόφων. Ἐξ ἐναντίας εἰσὶ
χρήσιμα πρὸς τέρψιν τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ τοιοῦ-
τον ἀποτέλεσμα πῶποτε δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσω
διὰ ποῖον λόγον δὲν εἶναι ἐπωφελές· ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος
καθ' ὅλον τὸν βίον του ἐπιδιώκει καὶ δὲν δύναται
νὰ ἐπιδιώκῃ ἄλλο εἰμὴ τὸ τερπνόν, τὸ ὁποῖον ὁμοῦ
οὐχὶ τοσοῦτον εὐχερῶς ἐπιτυγχάνει πάντοτε.

Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὥσον τὸ κατ' ἐμὲ
ἀναγινώσκω μὲ ἱσπὴν προθυμίαν τὴν Ῥητορικὴν τοῦ
Ἀριστοτέλους εἰς τὸ πρωτότυπον καὶ εἰς τὴν Ἰτα-
λικὴν τοῦ Α. Κάρου μετάφρασιν, οὔτε νομίζω μα-
ταίопονίαν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς μιᾶς τὸ νὰ ἀνα-
γνώσκω καὶ τὴν ἄλλην. Ἀλλ' οὔτε ἡ μετάφρασις αὕτη
τοῦ Κάρου εἶναι ἀνευ ἐλλειμμάτων· ὑπέπεσεν ὁμοῦ
εἰς μόνον τὰ ἀναπόσεικτα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεί-
νην καθ' ἣν ἀτελής ἦτον ἡ γνῶσις τῆς Ἑλληνικῆς,
καὶ ὅτε τὸ κείμενον τῶν ἀρχαίων συγγραφέων δὲν ἦ-
τον ἐπιδιωρθεῖτον ὡς σήμερον.

Ἡ παρούσα δὲ κατάστασις ἡμῶν δὲν προμηνύει
ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου θέλομεν δυνηθῆ νὰ φθάσω-
μεν εἰς βαθμὸν ὥστε αἱ μεταφράσεις νὰ φέρωσι τὴν
αὐτὴν ἀξίαν τῆς προεκτεθείσης. Δοξάζω μάλιστα
ὅτι τὰ ἀρχαῖα παντοδαπὰ συγγράμματα Ῥωμαίων
ἢ Ἑλλήνων ἐφ' οἷονδῆποτε ἀντικείμενου περισσε-
φόμενα, ἰδίως δὲ φιλοσοφικά, ἠθικά καὶ τὰ παρα-
πλήσια ἄτινα κατὰ τὴν κρίσιν τῶν νεωτέρων θεω-
ροῦνται ὡς οὐδεμίαν ἀξίαν φέροντα, ἂν δι' ἐντελῶν

μεταφράσεων καθίσταντο μᾶλλον πρόχειρα καὶ διε-
δίδοντο εἰς τὰς κατωτέρας τῆς κοινωνίας τάξεις
πλέον ἢ σήμερον ἢ καὶ ἄλλοτε, ἤθελον ἐπενεργήτῃ
εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἡθῶν, τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ πο-
λιτισμοῦ τῶν ἐθνῶν πλείοτερον ἢ ὅτι δύναται τις νὰ
πιστεύσῃ, πολλάκις δὲ καὶ πλείοτερον καὶ αὐτῶν
τῶν συγγραμμάτων τῶν νεωτέρων.

Ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο χρηθεῖ μακρᾶς συ-
ζητήσεως.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ Ν. ΚΑΛΟΥΤΣΗΣ.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΛΟΥΚΑΡΗΣ.

—ο—

Ὁ Κύριος Μάρκος Ῥενιέρης ἐδημοσίευσεν πρό-
τινος γαλλιστὶ διατριβήν, ἣν πραγματείαν μᾶλ-
λον δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν διὰ τὸ ἐκτεταμένον
καὶ σπουδαῖον αὐτῆς, περὶ τοῦ πατριάρχου Κυ-
ρίλλου τοῦ Λουκάρεως. Τὴν διατριβὴν δὲ ταύτην,
ὡς περιεργοτάτην μάλιστα διὰ τοὺς Ἑλλη-
νας, παρεκάλεσαμεν τὸν συγγραφέα νὰ μεταφράσῃ
καὶ ἐπαυξήσῃ, ἵνα δημοσιεύσαντες αὐτὴν καταστήσω-
μεν γνωστότερα πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς τὰ κατὰ τὴν
πολύκροτον ἐκείνον ἱεράρχην. Καὶ ἔδωκε μὲν ἡμῖν
τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην· καταχωρίζοντες δὲ ἐπὶ τοῦ
παρόντος ἐνταῦθα τὴν εἰκόνα τοῦ Κυρίλλου ἣν ἀν-
τεγράψαμεν ἐκ τοῦ δυσσευρέτου συγγράμματος τοῦ
ἐπιγραφομένου *Collectanea de Cyrillo Lucario*,
patriarcha Constantinopolitano, συγγραφέντος μὲν
ὑπὸ Thomas Smitho, *Sacrae Theologiae Doctore*,
et Ecclesiae Anglicanae presbytero, ἐκδοθέντος δὲ
τὸ πρῶτον Ἀγγλιστὶ τῷ 1680 ἔτει, καὶ ἔπειτα
Λατινιστὶ δις τῷ 1686 καὶ 1707, παραθέτομεν τὰ
ὀλίγα ὅσα περὶ τοῦ εἰκονιζομένου γράφει ὁ ἡμέτε-
ρος Μελέτιος ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ.

Διὰ τί ὁ Κύριλλος δὲν φέρει τὸ διακριτικὸν ση-
μεῖον τοῦ ἀζιώματος αὐτοῦ, τὸ σκιαδίον, ἀγνο-
οῦμεν, ἐνῶ αὗτος μὲν ἀπηγγονίσθη τὸ 1638 ἔτος,
τὸ δὲ σκιαδίον καθιεργήθη ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυ-
βερνήσεως εἰκοσιν ἔτη καὶ ἐπέκεινα μετὰ ταῦτα, τὸ
1669, ἐπὶ πατριάρχου Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας.

α Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐγένετο μετὰ Με-
λέτιον τὸν Πηγᾶν τῷ 1603 Κύριλλος ὁ Λούκαρις,
Κρητικὸς τὸ γένος, καὶ Κωνσταντῖνος πρότερον ὀ-
νομαζόμενος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἐν παιδείᾳ καὶ ἀ-
ρετῇ, ὅστις κατὰ τὸ 1612 ἔτος ἐπιστολὴν ἐκκλη-
σιαστικὴν γράψας ἐπεμψεν ἐν Κωνσταντινουπόλει
πρὸς Ἰωάννην Οὐρταν Βογάρδον, τὸν τῆς ἀγισκο-
μιτῶν πόλεως, καθ' ὃν ἐν τῷ Βελγίῳ ἢ τῶν Ἀρμε-
νιανῶν ἐσφρίγα διχόστασις, εἰς τὴν ὁποίαν πρὸς τοὺς
ἄλλοις λέγει· α φαίνονται τινες ἐξονειδίζοντες τὴν
τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀμάθειαν, ὅτι αἱ τῶν
γραμμάτων σπουδαὶ καὶ ἡ φιλοσοφία εἰς ἄλλα μέρη
μετέδωσαν· ἀλλὰ πάντως διὰ τοῦτο, ὅτι νῦν ἀμ-

θής ἐστὶν ἡ Ἀνατολική, λίαν μακαρία δύναται νομισθῆναι μὴ γινώσκουσα ὅποῃ αἱ ὀλέθριαι συζητήσεις, αἱ τὰς τῶν ἀνθρώπων ἀκοὰς κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον μαινοῦσαι. »

« Μεταδάντος εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς Τιμοθέου τοῦ Πατριάρχου τῷ 1621, οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν τῆς Ἐκκλησίας κληρικῶν καὶ ἀρχόντων, πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ἐξελέξαντο Κύριλλον Λούκαριν τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, διατρέχοντα τότε εἰς Μολδοβλαχίαν, καὶ ὁρισμὸν λαβόντες ἀπὸ τὸν Σουλτάνον Ὀσμάνην, ἔφεραν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ τῇ

Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ κακογνωμόνως καὶ κακοτρόπως ἠθέλησαν νὰ διαταράξωσι καὶ τὴν ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν. Ὅθεν προσελθόντες εἰς τὴν βασιλικὴν Πόρταν τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, πικρῶς διέβηλον τὸν πατριάρχην Κύριλλον, μέμψεις καὶ κατηγορίας κατ' αὐτοῦ εἰπόντες, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀποβληθῇ ἀπὸ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. Ἀλλὰ φανερωθείσης τελευταῖον τῆς τῶν Ἰησουϊτῶν σκευωρίας, αὐτὸς μὲν ὁ Κύριλλος εἰς τὸν θρόνον ἐδεσθαιώθη, ἐκεῖνοι δὲ ἀτίμως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξεδιήθησαν. Διὸ μὴ δυνήεντες οἱ Ἰησουῖται, ἕτερόν τι προχειρότερον καὶ ἐπιζήμιον κατὰ τοῦ Κυρίλλου

8 Νοεμβρίου ἀπὸ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Οἰκουμενικὸν ἐπευφήμησαν. Προστὰς δὲ τοῦ θρόνου μῆνας τέσσαρας (κατ' ἄλλους, χρόνον ἓνα καὶ μῆνας τέσσαρας), ἀδίκως ἐξεδιήθη. »

« Τῷ αὐτῷ ἔτει (1623) βασιλεύοντος Μοράτη τοῦ Β', ἀνακληθεὶς ἐκ τῆς ἐξορίας Κύριλλος ὁ Λούκαρις, αὐθὺς ἔλαβε τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. . . . Ἐν δὲ τῷ ἐπομένῳ, τῷ 1624, οἱ Ἰησουῖται δὲν εὐχαριστήθησαν εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐκδιουργίας, εἰς τὸ νὰ συγχίζωσι καὶ νὰ ταραττώσι τοὺς ἐν τῇ Δύσει βασιλεῖς των καὶ ἡγεμόνας καὶ τὰς ὑπ' αὐτοὺς

ἐπενόησαν, συκοφαντίαν πλάσαντες, καὶ Καλουῖνόφρονα αὐτὸν ἐκήρυξαν· τὸ ὅποῖον ἀκούσαντες οἱ Ῥῶσοι ἐπεμψαν τῷ 1630 πρὸς Θεοφάνην τὸν Ἱεροσολύμων πατριάρχην ὄντα τότε εἰς Ἰάσιον, ἐρωτῶντες ἐὰν ἀληθῶς ταῦτα λέγωσιν οἱ Ἰησουῖται· πρὸς τοὺς ὁποῖους ὁ Θεοφάνης κεφ. 127 συνταξάμενος, ἀμέτοχον τῆς τοιαύτης συκοφαντίας ἀπέδειξε τὸν σοφώτατον Κύριλλον καθὼς καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν. Ὅμως δι' ἄλλας συκοφαντίας κατ' αὐτοῦ γενομένης ἐξεδιήθη τοῦ θρόνου. »

« Τῷ δὲ 1632 Κύριλλος ὁ Λούκαρις τὸ τρίτον

αὐθις ἐπεκράτει τοῦ θρόνου . . . ἀλλ' ἐξωρίσθη τὸ ἐπόμενον ἔτος . . . διὰ δὲ συνεργείας τῶν μητροπολιτῶν ἐπιστρέψας τὸ αὐτὸ ἔτος τῆς ἐξορίας, τοῦ πατριαρχικοῦ ἐπέβη θρόνου τὸ τέταρτον. »

Ὁ Κύριλλος ἀπεβλήθη καὶ πάλιν· ἀλλὰ καὶ πάλιν « τῷ 1638 ἐπέβη τοῦ θρόνου τὸ πέμπτον, καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει (κατ' ἄλλους δὲ μετὰ χρόνον ἕνα καὶ μῆνας πέντε), ἐξωρίσθη εἰς Λαίμοκονίαν οὗσαν ἐπάνω εἰς τὸ νεόκαστρον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῇ 8 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐπέβη τὸ τρίτον ὁ Βερόροιας Κύριλλος, ὅστις ὁμοῦ μετ' ἄλλους τῷ αὐτῷ ἔτει κατηγόρησε τὸν Λούκαριν δι' αἰρετικὸν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅστις διατάξας τὸν ἐπινέξαν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν τὸν ἐβύβισαν. Ἀλλὰ τὸ μῖσος καὶ ἡ καταδρομὴ τὰ ὅποια ἔδειξε κατὰ τοῦ Λουκάρεως ὁ Βερόροιας, κατέστησαν αὐτὸν μισητὸν εἰς πάντας τοὺς Χριστιανούς· ὅθεν καὶ διὰ συνεργείας τῶν προσκειμένων καὶ φίλων τοῦ Λουκάρεως καταδιώκεται τοῦ θρόνου, καὶ εἰς Καρθαγένην ἐξορίζεται ὅπου καὶ αὐτὸς ἀπηγγονίσθη. »

ΠΟΙΗΣΙΣ.

(Ὅρα φυλλ. 140, 141 καὶ 142, σελ. 530, 554, 577 καὶ 578.)

Δ'.

Τὸ Διολόχευτον. (1.)

—ο—

Εἰς τὰ πλέον δύσχεατά δάση
Εἰς πλανώμενος ποιητῆς
Τῆς ἀπελπισίας τὸν ὕμνον
Ἐξεφώνει ὁ δυστυχής.

—οοο—

Κάθε κίνημα ἦτον ἄλγος,
Ἄλγος ἔρρεον οἱ ὀφθαλμοί,
Ἄλγος ἡ ὄψις τοῦ καὶ ἄλγος
Ἐχυνον οἱ στεναγμοί.

—οοο—

Μὲ τὸ βλέμμα θολωμένον
Ἐθεώρει ἐκεῖ πτηνόν,
Καὶ οὕτως ἔλεγε εἰς ἐκεῖνο
Τῆς καρδίας τοῦ τὸ κρυφόν.

—οοο—

« Διὰ τὰ φύγω ἀπὸ μίαν τύχην
Ποῦ σκληρῶς με τυραννεῖ,

(1) Εἰς τὰ ἐρείπια τῶν μεσαιωνικῶν πύργων ὑπάρχουσιν ὅπου αἵτινες καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐλαφροτέρας αὐρας προσβαλλόμενοι, ἀποτελοῦσι μελωδικόν τινα ἦχον, τοσοῦτον μελαγχολικὸν ὅσον ἡ ὀδυρομένη φωνὴ καλοῦνται δὲ Διολόχορδα (Нагроз Елиенес).

Καθὼς σὺ εἰς τὰ δάση τρέχω,
ὦ μελέρημον πουλί.

—οοο—

» Ἀλλὰ σὺ εἰς τὰ δάση μ' ἄλλο
Χαίρεσθε ζευγαρωτά,
Εἶτε οὐτροφός μου μόνον
Ἡ ἐρημιά καὶ ἡ συμφορὰ.

—οοο—

» Ὅσον ἔζητε τὸν καιρὸν σας
Καταστένετε ἡδονήν,
Γῆ, οὐρανὸς εἶτε μαζή σας
Ὅσον εἶσαι σὺ μ' αὐτήν.

—οοο—

» Εἰς τὴν πλάσιν εἶμαι μένος
Οὐδὲν πλέον δὲν με κινεῖ,
Ἐγινε κενὸς ὁ κόσμος
Καὶ δόλη ἡ φύσις σκοτεινὴ.

—οοο—

» Τὸ γλυκὺ κελάδημά σου
Τῆς ἀγάπης εἶτε ἡλῶ,
Δι' αὐτῆς ἔζη, μὲ αὐτὸ ἀποθνήσκεις
Λέγων πάντοτε, ἀγαπῶ.

—οοο—

» Ἡ καρδία μου ἡχῶ δὲν ἔχει
Ὅλα μοῦ εἶτε μισητά,
Μέλλον ἔχασα καὶ ἐλπίδα
Διότι οὐδεὶς δὲν με ψήφῃ.

—οοο—

» Καὶ ζωὴ χωρὶς ἐλπίδα
Δὲν καλεῖται πλέον ζωὴ,
Εἶτε κόσμος χωρὶς ἥλιον,
Χωρὶς αἶσθημα ψυχῆ. »

—οοο—

Τοῦ ἀοιδοῦ τότε ἐξατμίσθη
Μὲ τὰ ἄσματα ἡ πνοή,
Καὶ ὅλα ἠνώθησαν εἰς ἕνα
Ἐρως, ἄλγος καὶ φωνή.

—οοο—

Καὶ τὴν νύκτα ὅταν ἀρχίζῃ
Τὸν μονότονον ρυθμὸν
Τὸ Διολόχευτον με ἦχον
Ὅλον μελαγχολικόν.

—οοο—

Εἶτε τὸ ἄλγος ποῦ διαχέει
Ἡ φωνὴ τοῦ ποιητοῦ
Καὶ σταλάζει αὐτὰς τὰς λέξεις
Σ' τὴν καρδίαν τοῦ ἀκροατοῦ.

—οοο—

» Μιὰ ζωὴ χωρὶς ἐλπίδα
Δὲν καλεῖται πλέον ζωὴ,
Εἶται κόσμος χωρὶς ἥλιον,
Χωρὶς αἶσθημα ψυχῆ. »

—ο—